

Retrat de Palmira Jaquetti.
Fons Particular hereus de P. Jaquetti.

Palmira Jaquetti*

M. Àngels Subirats, Josefina Roma, Salvador Revés i Joan de la Creu Godoy

ti no sols va ser una d'aquelles dones pioneres en la recerca de la música tradicional, sinó que seguia una vocació i una dedicació de treball de camp, en el camí d'una escola iniciada per les deixebles de Rossend Serra i Pagès, Sara Llorens, Maria Baldó i tantes altres que van prendre's la recerca de la cultura popular d'una forma professional i destacant molt per sobre dels nivells de dedicació i serietat de l'època.

En ella trobem la intuïció de la creació literària, que li fa comprendre la necessitat d'un treball de camp més complet del que li exigien els organitzadors de l'Obra del Cançoner Popular. D'aquesta manera, el resultat de les seves enquestes ens proporcionen avui una quantitat de dades necessàries per comprendre la societat que va trobar.

Refer les dimensions de la seva personalitat no ha estat fàcil, ja que els recels familiars, provocats per males experiències anteriors, ens dificultaven l'accés a part de la informació. La dispersió de les seves actuacions, en el curs de la seva vida, ens deixava moltes incògnites, i l'experiència d'un treball conjunt, ja iniciat, ens plantejava molts dubtes. Però hem rebut, i avui s'obre davant nostre la disponibilitat d'un material d'arxiu, de grans proporcions, que permetrà reconstruir la figura literària de Palmira Jaquetti, gràcies a la bona disposició i generositat de la seva filla adoptiva i altres familiars. Aquest material, format per la seva obra poètica, literària i musical, en general, sempre arrelada en el seu coneixement de la cultura tradicional, la seva correspondència, les seves fotografies. Tot plegat fa prendre a l'estudi de la seva figura unes dimensions i una profunditat que no podíem sospitar d'aconseguir. Vet ací que som davant d'una figura del nostre patrimoni literari i etnomusicològic molt singular, que reclama una atenció immediata ja que la societat necessita models d'aquesta categoria, i el coneixement d'avantpassats que omplen amb escreix el buit al qual el desconeixement forçós de l'Obra del Cançoner Popular ens havia condemnat.

Però si pel que fa al rescat de la seva figura humana i literària, aquest inici de treball nostre ha estat particularment fruitós, el seguiment del seu treball de camp, del seu itinerari en quatre punts de les seves campanyes, és totalment engrescador.

En efecte, revisitar els llocs i la societat filla o néta de la que ella va estudiar ens ha obert tot un món de coneixement sobre les fites i el plantejament de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, sobre la realitat social i musical dels grups i dels pobles visitats, la seva personalitat, que traspua en els repertoris aplegats i en els que es van desestimar, i en la continuïtat o el silenciament d'aquests repertoris en el decurs dels avatars històrics. Tal com havíem intuït, la trobada amb els descendents i, en algun cas, fins i tot amb les mateixes persones que van cantar per a Palmira Jaquetti ens ha redimensionat la seva figura per una part, i per l'altra, la del patrimoni de les comunitats estudiades.

Pensem que avui dia, després del treball iniciat, ja no podrem prescindir d'aquestes campanyes per a l'estudi de les comarques que van ser objecte dels seus itineraris. I és més, la demanda social del coneixement sobre elles mateixes que ens han manifestat les poblacions revisitades, fa altament interessant i necessària una continuïtat en la coordinació entre ells i nosaltres per a la restitució d'aquest patrimoni, que gràcies a l'Obra del Cançoner i, sobretot, gràcies al protagonisme de Palmira Jaquetti en aquestes campanyes, s'ha pogut reconèixer.

Sabem que tenim davant una llarga i intensa dedicació, i que només hem obert una porta, per la qual ens han entrat unes possibilitats absolutament engrescadores de coneixement i de recuperació, tant de les realitats musicals i socials de les comarques estudiades per Palmira Jaquetti, com de la figura literària i professional d'ella mateixa, en el treball de camp, en la pedagogia de la música tradicional, i en la creació musical i literària.

Per tot això, i atès que el període de dedicació del nostre grup a aquesta tasca ha estat necessàriament curt per a tantes troballes, ens plantegem la necessitat de continuïtat, per tal de donar-li el tractament que es mereix.

Es tractarà, doncs, de reflexionar, en primer lloc, sobre la recuperació dels materials d'arxiu familiar per tal de fer conèixer la personalitat de Palmira Jaquetti i entendre la seva obra, tant literària com de recerca, tan emparentades en el seu cas.

D'altra banda, s'haurà de continuar el coneixement exhaustiu dels pobles visitats, per l'enriquiment que aporta el coneixement dels darrers testimonis de la seva recerca.

I en tercer lloc, l'estudi del contingut de la recerca com a eina de restitució del patrimoni a una societat que el reclama.

Un camí gens planer, però que estem engrescats totalment a tirar endavant.

(*) Beques CPCPTC. 2001